

Nr 43

Av herr **Hermansson m. fl.**, om förstatligande av bensin- och oljehandeln, m. m.

(Lika lydande med motion nr 36 i Första kammaren)

Under 1970-talet förutses en nära nog fördubbling av landets elkraftsproduktion. Enligt vattenfallsstyrelsen beräknas en elkraftsutbyggnad som innebär en ökning av antalet MW från 15 200 år 1970 till 28 650 år 1980.

Nära hälften av tillskottet beräknas komma från kärnkraften, vars andel av den totala energimängden kommer att öka från 500 till 6 300 MW. Den tekniska utvecklingen på detta område öppnar en rad perspektiv. Vid en internationell atomkraftsdag i Sandviken i november 1968 yttrade generaldirektör Erik Grafström i vattenfallsstyrelsen bl. a. följande:

Kärnenergin ger oss möjligheter att räkna med en relativt snabbt sjunkande kostnadstrend för elkraften. Den kan mer och mer göra sig gällande som konkurrent inom värmesektorn, och i framtiden kan såväl el- som värmeförsörjningen till stor del av våra bostäder komma att ombesörjas av kärnenergianläggningar vid våra största städer. Detta kommer att skapa goda miljöförhållanden och kanske nya möjligheter att använda den billiga värmen för andra ändamål.

För att kärnenergin skall få dessa positiva samhällliga konsekvenser som generaldirektör Grafström skisserade fordras emellertid ett fast statligt grepp över utvecklingen. *Ett sådant grepp utesluter alla profitintressen.* Enligt publikationen Reaktorn "vet" Vattenfall att de skall dela dessa 6 000 MW ungefär lika med de privata/kommunala kraftföretagen, eftersom dessa block är ungefär jämnstarka. Detta är oroande. Det förhållandet att privatkapitalet tillåtits att exploatera vattenkraft borde inte automatiskt medföra att de också skall komma in på den nya elproduktionsmarknaden.

I ovan nämnda utbyggnadsprogram svarar kraftvärmeverken för den näst största ökningen under 10-årsperioden, från 750 till 3 500 MW. En del av dessa beräknas bli kärnkraftbaserade, men oljeförbrukningen väntas öka starkt. Specialister har beräknat oljeförbrukningen för elkraftsproduktionen till 120 000 ton per dag. Utöver de distributionsproblem som uppstår — och som en statlig utredning är sysselsatt med — reses med förnyad styrka den uppskjutna frågan om en sanering av oljehandeln.

Uraktlåtenheten att förstatliga oljehandeln har under efterkrigstiden årligen tillfört de privata oljebolagen miljonbelopp i profiler. Det är ett samhällligt intresse att sätta stopp för detta förhållande. Den stora ökning

av oljekonsumtionen som blir en följd av elkraftsutbyggnaden talar för ett förstatligande av den privata sektorn av oljehandeln.

Med hänvisning till vad ovan anförts föreslår vi,

att riksdagen måtte besluta

dels i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om förslag syftande till att allmänägda företag, i huvudsak statliga, svarar för produktion, distribution och försäljning av elkraft; samt

dels att direktiven för bensinhandelsutredningen kompletteras med uppdraget att utreda och framlägga förslag om ett förstatligande av den privata sektorn av bensin- och oljehandeln.

Stockholm i januari 1969

C. H. Hermansson (vpk) Eivor Marklund (vpk) Gunvor Ryding (vpk)
